

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

О.І. Білецька, Голуб М.М.

МАТЕМАТИКА

4 клас

Конспекти уроків

Посібник для вчителя

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 22.1я71
Б19

Рецензенти:
кандидат педагогічних наук, доцент
М.В. Козак
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Н.О. Будна

Білецька О.І., Голуб М.М.
Б19 Математика. 4 клас. Конспекти уроків:
Посібник для вчителя. — Тернопіль:
Навчальна книга — Богдан, 2010. — 312 с.
ISBN 978-966-10-1020-7

У посібнику подано розгорнуті конспекти уроків з математики, зміст яких відповідає чинній програмі Міністерства освіти і науки України та Державному стандарту початкової загальної освіти.

Пропонуються картки для опитування, цікаві завдання для усного рахунку, зразки бесід під час вивчення нового матеріалу, завдання ігрового та творчого характеру. Практичні завдання розглядаються на основі схем, ілюстрацій, таблиць (“Математика в таблицях. 4 кл.” — автори Н.Шост, Н. Бакан). Наведено також тексти контрольних робіт.

Матеріал посібника відповідає підручнику “Математика. 4 клас”, автори Будна Н.О., Беденко М.В. — Тернопіль: “Навчальна книга — Богдан”.

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних вузів.

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1020-7

© Навчальна книга — Богдан,
майнові права, 2010

Орієнтовне календарне планування

№ уроку	Тема уроку	№ стор.	Дата
1.	Повторення вивченого матеріалу за 3 клас. Вступ.	10	
2.	Повторення таблиць множення і ділення. Порядок дій.	12	
3.	Іменовані числа. Додавання і віднімання трицифрових чисел.	14	
4.	Задачі на зведення до одиниці. Множення трицифрового числа на одноцифрове.	17	
5.	Ділення на одноцифрове число. Круглі числа.	19	
6.	Множення і ділення трицифрових чисел на одноцифрові.	22	
7.	Назви компонентів при додаванні і відніманні. Ділення круглих чисел.	25	
8.	Знаходження числа за його частиною. Ділення круглих чисел.	27	
9.	Множення і ділення на одноцифрове число.	30	
10.	Перетворення іменованих чисел. Задачі на зведення до одиниці.	32	
11.	Контрольна робота (комбінована).	35	
12.	Аналіз контрольної роботи.	37	
13.	Нумерація чотирицифрових чисел.	37	
14.	Усна нумерація чотирицифрових чисел. Ділення трицифрового числа на двоцифрове.	39	
15.	Письмова нумерація чотирицифрових чисел. Одиниці довжини.	42	
16.	Письмова нумерація чотирицифрових чисел. Творча робота над задачею.	44	
17.	Письмова нумерація чотирицифрових чисел. Розкладання чисел на розрядні доданки.	46	
18.	Складання і порівняння виразів.	49	
19.	Письмова нумерація чотирицифрових чисел. Порівняння виразів.	52	
20.	Одиниці маси. Письмова нумерація чотирицифрових чисел.	55	
21.	Кути. Види кутів.	57	
22.	Заміна одних одиниць вимірювання довжини та маси іншими. Дії з іменованими числами.	60	
23.	П'ятицифрові числа. Письмове додавання і віднімання чотирицифрових чисел.	62	
24.	П'ятицифрові числа. Периметр трикутника.	65	

УРОК 1 (№№ 1–11)

Повторення вивченого матеріалу за 3 клас.

Вступ

Мета. Ознайомити учнів з підручником. Повторити таблицю множення та обчислення виразів. Вправляти в розв'язуванні задач та виразів. Розвивати логічне мислення, любов до математики.

Обладнання. Таблиця «Нумерація чисел в межах 1000». Таблиця усних обчислень.

Зміст уроку

I. Організація класу.

Будем дружно працювати,
математику вивчати.

II. Вступне слово вчителя.

— Сьогодні ми продовжимо нашу подорож у країну «Математика». Давайте ознайомимось з нашим підручником. Що нас чекає нового?
(Розгляд підручника. Ознайомлення зі змістом.)

III. Актуалізація опорних знань.

1. Усна лічба.

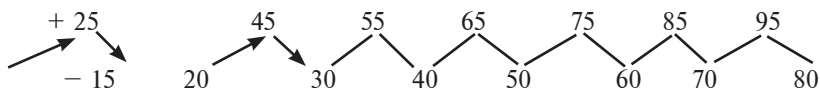
Гра «Естафета».

Для гри клас ділиться на три команди (ряди). На дошці записано стільки прикладів, скільки всього учнів. Приклади містять табличне множення і ділення, додавання і віднімання. За сигналом учителя перші учні виходять до дошки, розв'язують приклади (записують відповіді) і передають крейду наступним гравцям, які розв'язують наступні приклади, і т.д. Якщо учень бачить помилку гравця своєї команди, то коли до нього дійде черга, він може акуратно закреслити неправильну відповідь і написати правильну. Наприкінці всі мовчки перевіряють правильність розв'язання і визначають команду-переможця.

$6 \cdot 5 - 12$	$8 \cdot 4 - 20$	$6 \cdot 2 + 15$
$7 \cdot 4 + 14$	$5 \cdot 4 - 15$	$5 \cdot 6 - 14$
$3 \cdot 9 - 15$	$2 \cdot 4 + 9$	$3 \cdot 3 + 9$
$2 \cdot 6 + 12$	$5 \cdot 7 - 20$	$6 \cdot 3 + 12$
$2 \cdot 9 - 6$	$7 \cdot 2 + 14$	$6 \cdot 4 + 15$
$4 \cdot 8 + 14$	$5 \cdot 5 - 12$	$8 \cdot 3 + 20$
$6 \cdot 3 + 18$	$6 \cdot 6 - 10$	$5 \cdot 8 - 35$

2. Гра «Числова драбинка».

Щоб піднятися на сходинку числової драбинки, треба додати 25, щоб спуститися — відняти 15.

3. Хвилинка каліграфії із завданням.

Дописати числа до 20.

2, 4, 6, 8, ...

Дописати числа до 30.

3, 6, 9, 12, ...

IV. Робота з підручником.

1. Перед виконанням завдання з підручника учні повторюють нумерацію чисел в межах 1000.

а) Робота з таблицею №1 (1 завд.).

2. Дописати відповідні числа.

345 збільшити на 20; зменшити на 60; збільшити на 200; зменшити на 100.

— Які числа записали? Прочитайте.

345, 365, 305, 505, 405.

— З чого складається кожне число? Розкладіть одне з них на розрядні доданки.

$$345 = 300 + 40 + 5$$

3. Виконання завдань 1, 2. (Завдання №1 виконують з коментуванням.)

4. Завдання 3 (в парі).

— Яке найбільше число? (752) Найменше? (257) Чому?

5. Завдання 4 (усно).

$6 : 2 = 3$ (кл.) — зробить Колобок за 1 крок;

$3 \cdot 3 = 9$ (кл.) — він подолає трьома кроками.

6. Завдання 5 (усно).

$A + 1 = B$ Сума завжди позначає більше число.

$$2 + 1 = 3$$

$$5 + 1 = 6$$

Фізкультхвилинка.

7. Завдання 6 (самостійно).

Висновок. Як виконують дії у виразах з дужками? Без дужок?

8. Завдання 7 (з коментуванням).

Учні з високим рівнем знань розв'язують задачу самостійно.

1) $9 : 3 = 3$ (хв) — музикант зіграє 1 мелодію;

2) $3 \cdot 4 = 12$ (хв) — він зіграє 4 такі мелодії.

Відповідь. За 12 хвилин.

Складіть обернену задачу.

12 хв — 4 мелодії.

9 хв — ?

9. Гра «Розшифруй слова» (за № 8).

Учні виконують ділення і за допомогою відповідей розшифровують слова (*вовна, колос, сосна*).

10. Завдання 9 (з коментуванням).

11. Самостійна робота (3–5 хв).

1 варіант

$$50 - 4 \cdot 6$$

$$12 : (12 : 3)$$

$$35 + 3 \cdot 6$$

$$2 \cdot 6 + 4 \cdot 6$$

2 варіант

$$60 - 3 \cdot 5$$

$$18 + 5 \cdot 9$$

$$7 \cdot 4 + 3 \cdot 8$$

$$18 : (18 : 3)$$

Задача.

Дівчинка за три дні намалювала 12 малюнків. Скільки малюнків намалює дівчинка за 5 днів?

(Завдання учні виконують із взаємоперевіркою.)

V. Підсумок уроку.

— Чого навчились на уроці?

— Що було найцікавішим?

— Що слід запам'ятати?

VI. Домашнє завдання.

№ 10, 11 (с. 4).

УРОК 2 (№№ 12–22)

Повторення таблиць множення і ділення.

Порядок дій

Мета. Закріпити знання таблиці множення і ділення; розвивати логічне мислення учнів; вчити розв'язувати задачі.

Обладнання. Таблиця для усних рахунків (№ 1).

Зміст уроку

I. Організація класу.

II. Контроль, корекція і закріплення знань.

1. Перевірка домашнього завдання.

а) Зачитати результати прикладів.

б) Зачитати відповідь до задачі № 10, збільшити відповідь у 5 разів. (6 грн, 30 грн.)

2. Усна лічба.

Гра «Футбол».

Клас ділиться на дві команди. Учень з першої команди називає довільний приклад з таблиці множення і вказує учня з другої команди, який буде відповідати. Якщо відповідь правильна, то гравець, який «від-

бив удар», дає завдання першій команді. Якщо відповідь неправильна, то «нападаюча» команда дає правильну відповідь і хором говорить «Гол». Учень, якого викликали, може звертатись по допомогу до одного з членів своєї команди. Перемагає команда, яка «заб'є» більше «голів».

3. Хвилинка каліграфії із завданням.

— Нас зустрічають деякі числа, з яких складаються цікаві приклади. Розв'яжемо їх і дізнаємось, яке число «заховалося».

$$\begin{array}{ccccccc} 900 : 3 & - & 50 \cdot 2 & : & 100 \cdot 4 & \cdot & 9 \\ \diagdown & & \diagdown & & \diagdown & & \diagdown \\ \hline \end{array}$$

«Заховалося» число 180.

— Що ви знаєте про це число?

(Це число трицифрове, парне, в ньому 1 одиниця розряду сотень, 8 одиниць розряду десятків, 0 одиниць розряду одиниць; у цьому числі 18 десятків; складається з цифр 1, 8, 0.)

— Запишіть це число.

4. Математичний диктант.

- Знайти добуток чисел 8 і 4; 5 і 6; 9 і 4.
- Число 9 збільшити у 5 разів.
- Знайти частку чисел 40 і 8; 32 і 4.
- Число 60 зменшити на добуток чисел 2 і 9.
- Різницю чисел 60 і 35 зменшити у 5 разів.

III. Повторення таблиць множення і ділення.

1. Виконання завдання 12 (з коментуванням).

2. Виконання завдання 13 (самостійно).

— Які числа утворились? Прочитайте.

— З яких розрядів складається число 254?

3. Усне виконання завдання № 16.

— Яка літера позначає у даній рівності більше число? Чому?

4. Письмове виконання завдання № 17.

Учні розташовують літери в порядку зростання чисел і читають розшифроване слово (*година*).

5. Робота над задачею.

а) Усне розв'язування задачі № 14.

б) Розв'язування задачі № 18 (1, 2).

— Чим схожі задачі?

— Чим відрізняються? (*Обернена задача*).

$$1) 6 : 2 = 3 \text{ (кл.)} \qquad 1) 6 : 2 = 3 \text{ (кл.)}$$

$$2) 3 \cdot 9 = 27 \text{ (кл.)} \qquad 2) 9 : 3 = 3 \text{ (кл.)}$$

Фізкультхвилинка.

6. Робота з таблицею № 2.

Повторення правил множення і ділення на 1,0.

7. Коментоване виконання № 19.

Взаємоперевірка.

8. Гра «Розшифруй слова» (за № 20).

— Які слова одержали?

(*Морква, рамка, комар.*)

9. Творча робота над задачею № 15.

а) Складіть пряму задачу за малюнком.

б) Складіть обернену задачу. Запишіть.

За 2 дні — 4 будиночки.

За 3 дні — ?

10. Самостійна робота.

$$\begin{array}{ccc|ccc} 245 \cdot 1 & 45 : 45 & 6 \cdot 5 - 24 & 368 \cdot 1 & 56 : 56 & 6 \cdot 5 - 14 \\ 350 \cdot 0 & 0 : 24 & 8 \cdot 2 + 16 & 424 \cdot 0 & 0 : 29 & 7 \cdot 5 + 20 \end{array}$$

Задача. Четверо учнів пофарбували 20 парт. Скільки парт пофарбують 7 учнів, якщо будуть працювати із такою самою продуктивністю?

Учні з високим рівнем знань складають і розв'язують обернені задачі.

IV. Підсумок уроку.

V. Домашнє завдання.

№№ 21, 22.

УРОК 3 (№№ 23–33)

Іменовані числа.

Додавання і віднімання трицифрових чисел

Мета. Закріпити вміння додавати і віднімати; вправляти в розв'язуванні задач на зведення до одиниці; розвивати уважність, старанність.

Обладнання. Таблиця для усної лічби № 3, картки для опитування.

Зміст уроку

I. Організація класу.

II. Контроль, корекція і закріплення знань.

1. Перевірка домашнього завдання.

а) Зачитати відповіді виразів № 22, кожену відповідь збільшити на 15.

б) Зачитати відповідь до задачі, зачитати складену обернену задачу.

2. Усні обчислення.

а) «Ланцюжок» (таблиця № 3 — 1, 3 завдання).

б) Гра «Хто швидше?»

Учитель показує вираз, записаний на дошці (в таблиці), а учні знаходять картку з відповіддю і піднімають її.

$17 \cdot 1 \cdot 0$	$100 - 2$	$425 - 25$	$700 + 200$
$24 \cdot 0 \cdot 5$	$705 + 5$	$506 - 6$	$587 - 80$
$36 : 36 \cdot 17$	$158 + 2$	$436 + 4$	$600 + 400$

в) Виконання завдань №№ 23, 27.

г) *Задачі.*

• Учні мали посадити в парку 160 лип, а посадили 90. Скільки лип ще залишилось посадити? (70)

• У магазин привезли 527 зошитів. Через тиждень залишилося 120 зошитів. Скільки зошитів продали за тиждень? (407)

• Спортсмен зробив два стрибки. Довжина першого стрибка 3 м 12 см, а другого — на 1 дм більша, ніж першого. Яка довжина другого стрибка? (3 м 22 см)

г) Математичний диктант.

• Записати результати.

$100 : 20$	$16 \cdot 1$
$8 \cdot 4$	$20 \cdot 4$
$16 : 2$	$19 \cdot 0$

• Невідоме число збільшили у 3 рази й одержали 270. Знайти невідоме число. (90)

• Скласти і записати три вирази на множення з числом 7.

3. Картки для опитування.

№ 1

1. Обчисли вирази.

$$6 \cdot 9 - 3 \cdot 7 \qquad 8 \cdot (7 \cdot 7)$$

2. Знайди невідомі числа і обчисли їх суму.

$$6 \cdot a = 42 \qquad b : 3 = 9$$

№ 2

1. Обчисли вираз.

$$7 + 7 + 7 + 7 + 7 + 7$$

Заміни додавання множенням. З одержаного виразу склади два вирази на ділення.

2. Розв'яжи задачу.

18 кг смородини господарка розклала у 6 кошиків. Скільки потрібно кошиків, щоб розкласти 21 кг смородини?

III. Робота з іменованими числами.

1. Виконання завдання № 24 (з коментуванням).

2. Виконання завдання № 26 (із взаємоперевіркою).

IV. Повторення письмового додавання і віднімання трицифрових чисел.

1. Робота з таблицею № 3 (2 завд.).

— Вставити замість зірочок пропущені цифри.

$$\begin{array}{r} - 891 \\ - 356 \\ \hline * 3 * \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 702 \\ - 347 \\ \hline * * 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 249 \\ + 196 \\ \hline * 4 * \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 532 \\ + 299 \\ \hline * * 1 \end{array}$$

2. Робота з підручником.

а) Виконання завдання № 28.

Першу колонку з коментуванням, наступні — самостійно по рядах.

Самоперевірка.

б) Самостійна робота.

1 варіант — № 25 (1).

2 варіант — № 25 (2).

Порівняння задач.

— Чим схожі? Чим відрізняються?

3. Хвилинка-цікавинка (№№ 29, 31).

4. Виконання завдання підвищеної складності (№ 30, с. 7).

Учні приходять до висновку, що від дроту завдовжки 38 м можна відрізати щонайбільше 7 кусків, по 5 м кожен ($5 \text{ м} \cdot 7 = 35 \text{ м}$).

5. Самостійна робота.

1 варіант

$$\begin{array}{r} + 892 \\ + 345 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 602 \\ - 347 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 546 \\ + 247 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 296 \\ + 187 \\ \hline \end{array}$$

2 варіант

$$\begin{array}{r} - 651 \\ - 243 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 504 \\ - 236 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 187 \\ + 365 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 532 \\ + 299 \\ \hline \end{array}$$

• У 3 рядах росло 18 ялинок. Скільки ялинок буде рости у 5 таких самих рядах?

— Розв'яжіть задачу. Складіть обернену і запишіть (диференційовано).

V. Підсумок уроку.

VI. Домашнє завдання.

№№ 32, 33 (с. 7).